

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **JUDr. J. B.**, bývajúceho v K., zastúpeného JUDr. T. Š., advokátom v K., proti žalovanej **S. k. e., B.**, o **ochranu osobnosti**, vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp.zn. 12 C 45/2004, o vylúčení sudcov Krajského súdu v Bratislave z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej na tomto súde pod sp.zn. 5 Co 74/2009, rozhodol

t a k t o :

Predseda senátu 5 Co Krajského súdu v Bratislave JUDr. Juraj Považan a sudkyňa tohto senátu JUDr. Elena Ďuranová **n i e s ú v y l ú č e n í** z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp.zn. 5 Co 74/2009.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 19. februára 2008 sp.zn. 5 Co 556/06 zmenil rozsudok Okresného súdu Bratislava V z 12. septembra 2006 č.k. 12 C 45/04-371 (ktorým bola žaloba zamietnutá) tak, že žalovaná je povinná na svoje náklady doručiť žalobcovi a uverejniť nepretržite počas doby jedného roka vo verejne prístupnom informačnom systéme Internet, na webovej stránke s názvom w.w.w.exekutor.sk, a to na úvodnej stránke S. k. e. do 15 dní od právoplatnosti rozsudku text s názvom "Ospravedlnenie" s textom v znení uvedenom vo výroku citovaného rozsudku. Pripustil späťvzatie žaloby v časti týkajúcej sa povinnosti žalovanej doručiť Ústavnému súdu Slovenskej republiky ospravedlnenie voči žalobcovi, napadnutý rozsudok v tejto časti zrušil a konanie zastavil. Vo zvyšku napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej potvrdil. Súčasne zmenil uznesenie Okresného súdu Bratislava V z 1. decembra 2006 č.k. 12 C 45/04-395 týkajúce sa náhrady trov konania tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov prvostupňového konania a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len "ústavný súd") v náleze z 10. februára 2009 sp.zn. III. ÚS 273/07 (ďalej len "nález") vyslovil, že uvedeným rozsudkom Krajského súdu v Bratislave bolo porušené základné právo žalobcu na súdnu ochranu. Ústavný súd rozsudok Krajského súdu v Bratislave zrušil, vec mu vrátil na ďalšie konanie a žalobcovi priznal finančné zadosťučinenie v sume 4 979 EUR, na zaplatenie ktorého zaviazal Krajský súd v Bratislave spolu s náhradou trov právneho zastúpenia žalobcu.

Po vrátení veci ústavným súdom na ďalšie konanie, vo výroku tohto uznesenia uvedení sudcovia odvolacieho senátu, ktorý vydal rozsudok zrušený nálezom, doručili predsedníčke Krajského súdu v Bratislave písomné oznámenia, v ktorých uviedli, že sú u nich dané skutočnosti, pre ktoré je sudca vylúčený (§ 15 ods. 1 O.s.p.).

JUDr. Juraj Považan, predseda uvedeného senátu vo svojom oznámení z 5. marca 2009 (o.i.) uviedol, že z odôvodnenia nálezu vyplýva, že sťažovateľ (žalobca), v mene ktorého konal zástupca – advokát JUDr. T. Š., v liste adresovanom ústavnému súdu z 8. októbra 2008 okrem iného uviedol "takýto prístup (hodnotiac dôvody rozhodnutia a vyjadrenia krajského súdu) evokuje možnosť existencie iných dôvodov rozhodnutia, než ako uvádza vyjadrenie a napadnutý rozsudok". Citovaným výrokom JUDr. Š. o možnej existencii iných ako v rozsudku uvedených dôvodov bol nepriamo obvinený z akéhosi nekalého konania pri rozhodovaní veci, ktoré rozhodne vylučuje. Vzhľadom na to, že sa ho takéto obvinenie osobne dotklo, nemôže zabezpečiť svoju nestrannosť pri ďalšom rozhodovaní v tejto veci a má za to, že toto je dôvodom pre jeho vylúčenie z prejednávania a rozhodovania veci.

Písomné oznámenie JUDr. Eleny Ďuranovej je identické s oznámením JUDr. Juraja Považana.

Po doručení oznámení predsedníčka Krajského súdu v Bratislave predložila vec 11. marca 2009 na rozhodnutie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd nadriadený Krajskému súdu v Bratislave (§ 16 ods. 1 O.s.p.) pri posudzovaní dôvodnosti oznámenia označených sudcov o skutočnostiach vylučujúcich sudcu z prejednávania a rozhodovania veci vychádzal

zo zákonnej prezumpcie nestrannosti sudcov a z toho, že výnimku z tejto prezumpcie stanovuje iba zákon. Sudcovia sú totiž vo všeobecnosti vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí (len vtedy alebo až vtedy), ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti (§ 14 ods. 1 O.s.p.).

Účelom § 14 ods. 1 O.s.p. je prispieť k nestrannému prejednaníu vecí, k nezaujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska uvedeného ustanovenia je právne významný vzťah sudcu, a to buď :

1/ k veci (o taký vzťah ide napríklad vtedy, keď sudca má osobný záujem na určitom výsledku konania),

2/ k účastníkom konania [o takýto vzťah ide v prípade vzťahu sudcu charakterom rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného vzťahu alebo relevantného osobného vzťahu (tak pozitívneho alebo negatívneho)],

3/ k zástupcom účastníkov (viď vyššie 2/).

Analýza skutočností uvádzaných označenými sudcami neumožňuje podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijatie záveru, že títo sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí.

Z ustanovenia § 30 zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vyplýva povinnosť sudcu zdržať sa všetkého, čo by mohlo ohroziť dôveru v nezávislé, nestranné a spravodlivé rozhodovanie súdov. Sudca musí vystupovať nezaujato a dbať o to, aby jeho nestrannosť nebola dôvodne spochybňovaná. K účastníkom konania je povinný pristupovať bez akýchkoľvek predsudkov. Aj so zreteľom na toto ustanovenie má sudca zachovávať k prejednávanému prípadu, účastníkom konania a ich zástupcom vždy vecný, profesionálny prístup. Miera schopnosti sudcu zachovať nadhľad a potrebnú dávku odstupu od vecí, od účastníkov konania a od všetkého, čo súvisí s prejednávaním vecí v súdnom konaní, je daná stupňom osobnej a osobnostnej pripravenosti sudcu na výkon súdnictva.

O nestrannosť musí dbať predovšetkým sudca sám. Pri výkone súdnictva má zachovať vecný prístup za každých okolností. Musí mať dostatok schopnosti ovládať nielen svoje konanie, ale tiež sféru svojich vnútorných pocitov. Nesmie dopustiť, aby v ňom niektorá

skutočnosť týkajúca sa prejednávanej veci vyvolala pocity zakladajúce pomer, so zreteľom na ktorý by vznikali pochybnosti o nezaujatosti sudcu. Súčasťou takto vnímaného vecného prístupu sudcu k prejednávanej veci a k účastníkom konania je tiež jeho schopnosť vyrovnáť sa vnútorne s prípadnými námietkami účastníkov v priebehu konania a s eventuálnou kritikou jeho konania. Pokiaľ sudca (mimo iného) uvedenú schopnosť nemá, nie je spôsobilý vykonávať funkciu sudcu.

V danom prípade z vyjadrení označených (zákonných) sudcov vyplýva, že pochybnosti o svojej nezaujatosti, resp. existenciu vzťahu vylučujúceho ich z prejednávania a rozhodovania veci vidia obaja v údajnom vzťahu k účastníkom konania, konkrétne k žalobcovi, resp. k jeho právnomu zástupcovi. Naznačujú, že takýto vzťah u nich vznikol po oboznámení sa s odôvodnením (vyššie citovaného) nálezu ústavného súdu, osobitne s tou jeho časťou, v ktorej je odcitované tvrdenie žalobcu, resp. jeho právneho zástupcu, že "takýto prístup evokuje možnosť existencie iných dôvodov rozhodnutia, než ako uvádza vyjadrenie a napadnutý rozsudok", keďže citovaným výrokom boli nepriamo obvinení z akéhosi nekalého konania pri rozhodovaní veci.

Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky tvorí podstatnú zložku vyjadrenia označených sudcov ich neopodstatnená domnienka, že v prípade sudcu so subjektívnymi pocitmi, ktoré v nich vyvolala časť odôvodnenia rozhodnutia ústavného súdu, musia objektívne vznikáť pochybnosti o nezaujatosti v zmysle § 14 ods. 1 O.s.p.

Sama skutočnosť, že sudca sa zo svojich subjektívnych hľadísk "cíti zaujatý" buď vo vzťahu k účastníkovi konania alebo k zástupcovi účastníka alebo že sa zo svojho osobného pohľadu domnieva, že v jeho prípade môžu vznikáť pochybnosti o jeho nezaujatosti, nezakladá ale bez ďalšieho dôvod pre vylúčenie tohto sudcu z prejednávania a rozhodovania veci, a to najmä nie vtedy, ak okolnosti, z ktorých sudca subjektívne vyvodzuje možnosť vzniku pochybností o jeho nezaujatosti, nie sú ničím objektivizované alebo ak objektívne nemôžu viesť k legitímnym pochybnostiam o jeho nezaujatosti alebo ak sú vyvážené takými okolnosťami objektívnej povahy, so zreteľom na ktoré jestvuje dostatočná záruka, že iný sudca nachádzajúci sa v rovnakej alebo obdobnej situácii by nemohol byť zaujatý a vylučoval by objektívnu oprávnenosť obavy z nedostatku nestrannosti súdneho rozhodovania. Všeobecné záruky takéhoto charakteru vyplývajú v právnom poriadku

Slovenskej republiky predovšetkým z ústavne zakotveného nezávislého postavenia sudcu ako reprezentanta súdnej moci v demokratickej spoločnosti.

Najvyšší súd Slovenskej republiky svoje rozhodnutie o návrhoch oprávnených osôb (§ 15 O.s.p.) založil na vzájomnej korelácii a vyvažovaní oboch relevantných hľadísk teórie zdania (tak subjektívneho, ako aj objektívneho hľadiska). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, ústavného súdu a tiež vyššie uvedeným výkladom dospel k záveru, že v prípade označených sudcov nemožno mať pochybnosti o ich nezaujatosti, ktoré by boli relevantné v zmysle § 14 ods. 1 O.s.p. Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky neexistuje žiadny dôvod objektívnej povahy, so zreteľom na ktorý by mohli vzniknúť pochybnosti o tom, že uvedení sudcovia senátu 5 Co Krajského súdu v Bratislave budú voči účastníkom postupovať nezaujato, neutrálne, že im priznajú rovnaké možnosti sa uplatniť všetkých práv účastníka občianskeho súdneho konania, že žiadnemu z nich nebudú nadŕžať a že vec objektívne – podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia – posúdia so zreteľom na všetky skutočnosti významné pre rozhodnutie.

Z týchto dôvodov rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že označení sudcovia nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania tejto veci.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 7. mája 2009

JUDr. Jana Bajánková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová